
Klonówka, st. 7, gm. Starogard Gdański, woj. gdańskie, AZP 19-44/6

Informator Archeologiczny : badania 32, 133-135

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

szklane - dwa kuboka trójnagłowe fioletowe (grupa XII, typ 119 wg M. Tempelmann-Maczyńskiej) i dziewięć krążkowatych, pomarańczowych (grupa III, typ 52-53).

Resztki zębów odkryte w grobach pochodzą od osobników w wieku Adultus (grób 77) i Senilis (grób 78). Przy zapince zachowały się resztki tkanin. Groby pochodzą z fazy B₂/C₁.

W grobie jamowym z resztkami stosu wystąpiły nieliczne, przepalone kości ludzkie i fragment ceramiki.

Biryntalne cmentarzysko płaskie kultury wielbarskiej w Kamienicy Szlacheckiej jest stanowiskiem niewielkim - 109 obiektów (w tym 82 groby), o stosunkowo krótkim czasie użytkowania - od fazy B_{2c} do końca fazy C₁ młodszego okresu rzymskiego. Użytkowane było przypuszczalnie przez kilka rodzin; na planie cmentarzyska można wyróżnić kilka zgrupowań grobów, między którymi występują dość duże puste przestrzenie.

Cmentarzysko dostarczyło wielu interesujących zabytków a także informacji odnośnie obrządku pogrzebowego ludności kultury wielbarskiej na Pojezierzu Kaszubskim.

Pozyskane materiały, przechowywane w Muzeum Archeologicznym w Gdańsku, będą opublikowane.

Badania na stanowisku zakończono.

KARCZYN, st. 42, gm. Inowrocław, woj. bydgoskie, AZP 46-41/33

- ślady osadnictwa kultury amfor kulistych (neolit)
- cmentarzysko kultury przeworskiej
- nowożytnie „obozowisko” kopaczy torfu

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Marcina Woźniaka (Muzeum im. Jana Kasprzowicza w Inowrocławiu) przy udziale Jarosława Kozłowskiego, studenta Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Finansowane przez Gminę Inowrocław. Pierwszy sezon badań. Wyeksplorowano 8 wykopów o łącznej o powierzchni 112,5 m².

Celem prac było zabezpieczenie stanowiska w związku z pozyskiwaniem piasku. Stanowisko położone jest na niewielkim naturalnym wyniesieniu w dolinie Bachorzy. Odkryto pojedynczy grób szkieletowy, częściowo zniszczony, ułożony po linii północ-południe z twarzą na wschód, wyposażony w nóż, osetkę i 2 krzemienne skałki, oraz ślady zniszczonych pochówków ciało palnych (obok przepalonych kości zebrano 75 ułamków ceramiki). Relikty te związane są z działalnością ludności kultury przeworskiej. W okresie nowożytnym (przełom XIX i XX w.) miejsce to wykorzystywane było podczas kopania torfu. Odnaleziono ślady 2 przyłom torfu, ogniska, 231 ułamków ceramiki (w tym fragmenty naczyń drutowanych), 2 łyżki.

Ślady pobytu ludności kultury amfor kulistych to 6 ułamków ceramiki.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum im. Jana Kasprzowicza w Inowrocławiu.

Kazimierza, st. 1, gm. *loco*, woj. kieleckie, AZP 98-62 - patrz: neolit

KLONÓWKA, st. 7, gm. Starogard Gdański, woj. gdańskie, AZP 19-44/6

- ślady osadnictwa mezolitycznego
- osada kultury amfor kulistych (neolit)
- osada z wczesnej epoki brązu
- osada kultury łużyckiej (środkowa i późna epoka brązu)
- osada kultury pomorskiej (wczesna epoka żelaza)
- osada kultury oksywieckiej (młodszy okres przedrzymski)
- osada kultury wielbarskiej (późny okres wpływów rzymskich)
- ślady osadnictwa od wczesnego średniowiecza po nowożytność

Badania wykopaliskowe przeprowadził mgr Edward Krause (Ośrodek Naukowo-Konserwatorski

PKZ Spółka z o.o. w Poznaniu) przy współpracy mgr. mgr. Bartłomieja Rogalskiego i Piotra Pachulskiego oraz mgr inż. Jolanty Dereń-Pachulskiej. Prace finansowała Agencja Budowy i Eksploatacji Autostrad w Warszawie. Badania rozpoczęto u schyłku roku 1998 a zakończono z końcem lipca 1999 a prowadzono je związku z planowaną budową autostrady A1, której przebieg naruszyłby obszar stanowiska.

Stanowisko położone jest na Pojezierzu Starogardzkim i zajmuje północno-zachodni skraj wybitnego cypla wysoczyzny zakończonego niezbyt wyraźną terasą nadzalewową w postaci półki nad silnie meandrującą tutaj rzeką Wierzycą. Różnica poziomów na stanowisku zamyka się w granicach od 60,52 m n.p.m. na południu wykopu do 49,80 m n.p.m. na północy. Mniej więcej pośrodku wykopu i jak się wydaje także stanowiska znajdowała się silnie zdenudowana bezodpływowa kotlinka o powierzchni około 20 arów. Obszar całego stanowiska był od dłuższego czasu ugorem porośniętym roślinnością. Na podstawie wcześniej przeprowadzonych badań powierzchniowych na stanowisku Klonówka 7 znajdować się miało cmentarzysko „krzyżackie” i pomorskie, o których były informacje od byłego mieszkańca opuszczonego już gospodarstwa.

Ostatecznie cały badany wykop miał powierzchnię 12 400 m², obiekty archeologiczne dochodziły prawie do brzegu Wierzycy a ich zagęszczenie wystąpiło właśnie w okolicy wspomnianej kotlinki. Odkryto i zadokumentowano łącznie 229 obiektów nieruchomych oraz bardzo liczny materiał ruchomy zalegający w obrębie płatów kulturowych i osadowych przy kotlinie jak też poza nią. Zwraca uwagę prawie zupełny brak kości, co może być uwarunkowane środowiskiem naturalnym. Południowy kraniec wykopu prawie pozbawiony obiektów wyznacza zasięg stanowiska 7 a nieliczne tu odkryte obiekty łączyć można ze stanowiskiem Klonówka 46, badanym nieco później.

W wykopie odkryto 9 obiektów nieruchomych datowanych na okres neolitu względnie wczesny okres epoki brązu oraz 1 obiekt (palenisko nr 196), pochodzący nawet ze schyłku mezolitu. Jednak o jego dawnej metryce świadczyć może tylko kompletne wypłukanie z obiektu śladów organicznych – brak było nawet węgla drzewnych, chociaż kamienie miały znamiona działania wysokiej temperatury – były przepalone oraz kruszące się. Obiekty neolityczne łączyć można z kulturą amfor kulistych w jej późnych stadiach rozwojowych. Osadnictwo neolityczne potwierdzają stosunkowo liczne znaleziska krzemienne.

Osada kultury łużyckiej reprezentowana jest przez 5 obiektów nieruchomych a kultury pomorskiej przez 4 obiekty. Większość obiektów jest uboga w zabytki i tylko obiekt 11 kultury łużyckiej zawierał aż 178 fragmenty ceramiki. Więcej ceramiki pomorskiej znaleziono luźno poza obiektami a potwierdził jej obecność dr Marian Kwapiński.

Kultura oksywska na stanowisku reprezentowana jest przez 30 obiektów, grupujących się w północnej części wykopu. Jednak na obecnym etapie badań jest problem z odróżnieniem ceramiki tej kultury od wielbarskiej przy małej ilości charakterystycznych wyznaczników oksywskich.

Jak się jednak wydaje, na stanowisku dominuje osadnictwo kultury wielbarskiej, której przypisano 64 obiekty nieruchome, występujące w centralnej i południowej części wykopu. Są tu obiekty mieszkalne, liczne bardzo regularne kwadratowe i prostokątne paleniska oraz jamy a nawet tzw. ognisko dymarskie(?) do wytopu żelaza a może i brązu.

Sądzymy, że większość zabytków ruchomych tzw. specjalnych należy łączyć z kulturą wielbarską a w tym i najładniejszy zabytek ze stanowiska, jakim jest doskonale zachowane żelazne siekierociosło. Ogólnie omawianą osadę datować można na okres II - III w. po Chrystusie. Przy omawianiu źródeł wielbarskich wspomnieć można o znalezieniu w wykopie (niestety luźno) fragmentu wylewu tzw. ceramiki siwej co jest rzadkością do tej pory w kulturze wielbarskiej na Pomorzu Nadwiślańskim.

Obiekty datowane na okres wczesnośredniowieczny w liczbie 7 wystąpiły głównie w północnej i środkowej części wykopu. Luźny ceramiczny materiał z tego okresu występował prawie na całym wykopie. Ogólnie można powiedzieć, że zabytki i obiekty pochodzą zarówno z okresu przedpaństwowego jak i z końca wczesnego średniowiecza.

Z okresu średniowiecza i czasów nowożytnych w wykopie znajdowano tylko nieliczne ułamki naczyń glinianych oraz fragment cybucha fajki kaolinitowej holenderskiej, świadczące o względnie rolniczym użytkowaniu terenu stanowiska aż do czasów współczesnych. Żadnych śladów cmentarzysk nie odkryto.

W sumie w wykopie znaleziono około 6700 fragm. ceramiki, 150 krzemieni, 118 kawałków polepy, 115 żużli i tylko 22 kości zwierzęce oraz pojedyncze zabytki specjalne (prześliki, ciężarki, fragmenty noży, osetki, grudkę bursztynu oraz wymienioną siekierociosłę).

Materiały i dokumentacja z badań znajdują się w ONK PKZ sp. z o.o. w Poznaniu.

Badania będą kontynuowane.

KOLONIA WOLA, st. 2, gm. Zgierz, woj. łódzkie, AZP 62-52

- osada kultury przeworskiej (fazy C₂-D₁)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 29 czerwca do 14 sierpnia, przez mgr. Jacka Moszczyńskiego (Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi). Finansowane przez PSOZ. Ósmy sezon badań. Przebadano powierzchnię 1600 m².

Rozległa warstwa kulturowa, związana z dużymi budynkami o konstrukcji naziemnej (kompleks zabudowy drugiej zagrody). Liczne paleniska wyłożone kamieniami, jamy i obiekty o bliżej nieokreślonej funkcji. Fragmenty naczyń lepionych i toczonych (powierzchnie gładkie i szorstkie).

Zabytki metalowe: „dziobowate” zakończenie końca pasa z brązu, fragment cyrkla żelaznego, płytką żelazną, nóż, zapinka żelazna A VI 2.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi.

Badania będą kontynuowane

KONARZEWO, st. 4, gm. Dopiewo, woj. poznańskie, AZP 53-26/164

- osada z okresu wpływów rzymskich
- ślady osadnictwa z okresu nowożytnego

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 5 października do 6 listopada, przez Tomasza Skorupkę, Ryszarda Pietrzaka (Centrum Badań Archeologicznych FUAM). Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 78 m².

Stanowisko zniszczone intensywną orką oraz w trakcie prac przygotowawczych pod budowę autostrady podczas II wojny światowej.

Odkryto 6 obiektów zachowanych jedynie w części spagowej. Z obiektów tych nie pozyskano materiału archeologicznego. Z kolei z warstw mechanicznych pochodzi kilkadziesiąt fragmentów ceramiki, które możemy datować ogólnie na okres wpływów rzymskich i czasy nowożytne.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Poznańskim Towarzystwie Prehistorycznym.

Badania nie będą kontynuowane.

KORNACISKA, st. 2, gm. Długosiodło, woj. ostrołęckie, AZP 45-71/7

- ślady osadnictwa kultury przeworskiej (okres wpływów rzymskich)
- ślady osadnictwa średniowiecznego
- ślady osadnictwa nowożytnego

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone we wrześniu przez dr. Wojciecha Borkowskiego („Gladus” – dr Wojciech Borkowski). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 250 m².

Jesienią 1994 roku przeprowadzono badania powierzchniowe.

Badania ratownicze podjęto z uwagi na stałe zagrożenie stanowiska spowodowane intensywną uprawą roli.

Pod warstwą humusu (piaszczysta ziemia o grubości około 25-35 cm) zalegał całec w postaci jasnożółtego piasku. Odsłonięto 21 obiektów na poziomie stropu calca. Obiekty to rozległe jamy w planie nieregularne lub zbliżone do owalu, w profilu miały one kształt nieckowaty lub nieregularny. W wykopie I/III odsłonięto pozostałości obiektu mieszkalnego (w planie nieregularny o wym. 4,60 x